XXXVIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1928. Szeptember 9. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BÖROS GYÖRGY.

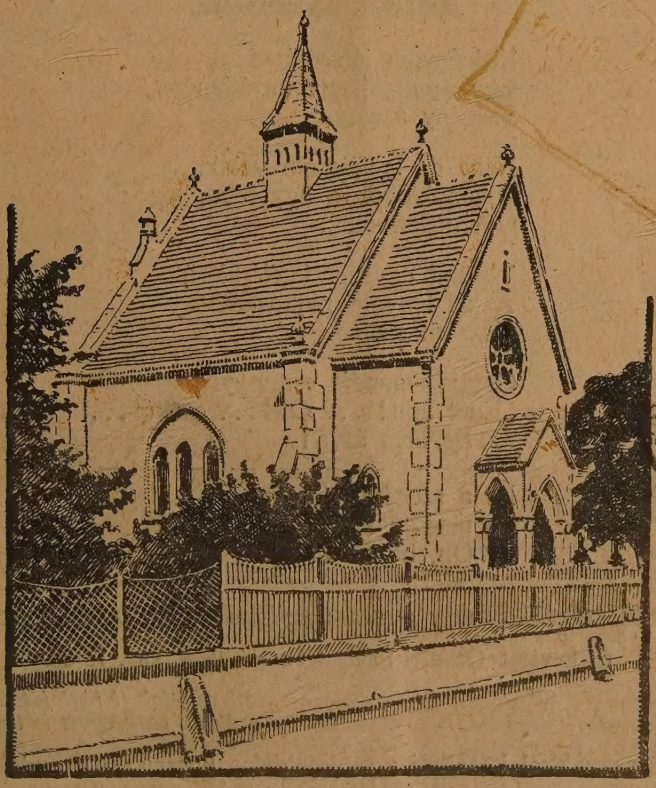

A petrozsényi uj templom.

...ába.
...tetlen

TŰZHELY MELLETT

Öröm bánat.

Hogyha tenger az örömöd
S kristály: vize, habja,
Elég a bánatból egy csepp,
Fenékig zavarja.
De hogyha bánatod tenger,
Sok öröm kell bele,
Hogy a mély, nagy bánattengert
Mind örömmé tegye.

Játék közben.

Kisleányom játszótársa
Egy apátlan, egy anyátlan
Szegény árva.

Néha én is játszom velük,
Oly boldogok s ugy felragyog
Gyermekszemük.

Történt egyszer játék alatt,
A kis lányom pajkoskodva
Hozzám szalad.

Gagyog-mondja csöppnyi szája:
„Édet apu!“... Ölel... csókol...
...Be nem árva!
— — — — — — — — — — —
És a szegény játszótársa...
Be nincsen kit megcsókoljon,
...Óh, be árva!

Vári Domokos.

A siménfalvi és szentmiklósi találkozóra.

(Felolvasta Gálfalvi Samu igazgató 1928. aug. 12-én.)

*„Hol vagytok ti régi játszótársak?
Közületek csak egyet is lássak!“*

E szavakkal köszönti a szülőföldjére hosszu évek multán hazaköltő gyermekkori pajtásait. Szive kimondhatatlan meleg érzéstele. Képzelete rendre bejárja a régi kedves helyeket, hogy

Nyomatott „C

ujra megteljék a gyermekkor édes emlékeivel... Ezeket az édes gyermekkori emlékeket felujitni gyültünk mi is ma egybe: Siménfalva és Szentmiklós immár rég idegenbe szakadt gyermekei. A költő ihletett szavaival kérdezzük mi is: „Hol vagytok ti régi játszótársak?“

Lehet-e tisztább és szentebb érzés annál, mint amellyel a gyermek édes anyja felé közelit, hogy átölelje annak térdeit és csókot leheljen azokra az áldott kezekre, amelyek az ő javára, életének megtartására fáradságot nem ismerve, éjjel és nappal dolgoztak?... Ezzel a szent, tiszta érzéssel jöttünk mi is ide, haza, ahol bölcsőnk ringott, ahol az anyai szeretet gondja virrasztott álmaink felett; ahol egyenes tartással járni tanultunk; ahol az első szót kimondta ajkunk; ahol értelmünket az édes anya beszédes ajkai bontogatták... Idejöttünk megpihenni. Idejöttünk feledni egy pillanatra az élet nehéz robotját, feledni szétfoszlott remények romjain a sok csalódást, fájdalmat és bánatot, amit sorscsapások mértek annyiunkra.

A ó-kor mythosa egy óriásról, Antaeusról meséli, aki a föld fia volt, hogy születésénél fogva győzhetetlen maradt a birkózásban, mert ahányszor földhöz csapták, anyjától, a földtől az érintkezés folytán mindig uj erőre kapott. Mi is a föld fiai vagyunk s miként Antaeus, ha földre sujtanak is, uj erőt nyerünk ezektől az ősök veritéke és vére által megszentelt rögöktől!

Légy üdvözölve szép Nyikó völgye, hol tarka virágok csodás pompával ékesitik a mezőt. Legyetek üdvözölve karcsu tornyu templomok, hol először hallottuk igaz hittel telt szivek ég felé szálló énekét: „Erős várunk nékünk az Isten!“ Legyetek üdvözölve iskolák, melyekben az ismeretek alfabetáját csepegtették belénk annyi szeretettel és türelemmel örökké áldott iskolamestereink. Legyetek üdvözölve kis lakások, melyekből a szülői gondoskodás annyi önfeláldozással és annyi reménységgel röpitett tova felsőbb kiképzésre, hogy szárnyerősödve magasabbra és mindig magasabbra legyünk majd képesek emelkedni.

Áldott az Ur, a mi Istenünk, hogy megengedte érnünk e napot, igaz szivek, hálás gyermekek, testvérek találkozásának napját!

„Hol vagytok ti régi játszótársak?“ Oh, hányan hiányoznak immár azok közül, akiket kutató szemmel keresünk, de hiába!... Oh, hány édes szülő, testvér, rokon, jó pajtás porladó hamvai teszik drágává, nemcsak, de szentté mindnyájunk számára a szülőföldet!

Testvéreim! Egy eszkimóról olvastam, akit egy tudományos expedició valamely kultur nagyvárosba néprajzi kiállitásra akart szállitani. Mindent elkövettek arra, hogy életét kellemessé tegyék. A primitiv ember csak szomoruan nézett azon táj felé, ahonnan elinditották. Egyetlen szavát nem lehetett venni. Sem enni, sem aludni nem tudott, csak egyre sóhajtozott. Mire megérkeztek vele a rendeltetési helyre, annyira legyengült, hogy ágynak esett és belepusztult a bánatba. A honvágy ölte meg! Hány áldozata volt ennek a leküzdhetetlen

vágynak a világháboru idején a hosszantartó, szomoru fogságban?! Testvéreim! Minket is ez a vágy hozott ide közétek: a honvágy... Bejárni még egyszer a régi kedves helyeket, látni még egyszer azokat az egyszerü, de nekünk feledhetetlen arcokat, amelyekre annyiszor vont már barázdát az életeke. Veletek óhajtottunk kezet szoritani kis faluknak becsületes, szorgalmas népe!...

Nekünk szükségünk van e napra elsősorban *önmagunkért.* Mi erőt jöttünk kérni tőletek abból az *őserőből*, amely vaskarokkal kényszeriti termésre a kopár hegyeket, amely sziklákat repeszt és üde forrásokat nyit a kövekből a tikkadt vándor számára; amely mint a méh lankadatlan szorgalommal gyüjti a betevő falatot, hogy mig neki van, másnak is jusson. Eljöttünk *hitet* tanulni tőletek, hitet, amely kalaplevéve kér áldást reggelenként az egek Urától a megkezdett munkára s este imádságos hálával köszöni meg a segedelmet. Mi itt érezzük igazán közöttetek, hogy a hivalkodásnélküli hit felemel és megtart. Legyen a ti hitetek az a kiapadhatatlan forrásviz, amelyhez még sokszor jöhetünk el enyhet találni!

De ugy érezzük, szükség volt e napra *tiérettetek* is. A mi vágyódásunk az áldott szülőföld iránt, az egyszerü kis hajlékok, a jámbor nép, ti felétek, székely testvéreim, legyen tanuság számotokra, hogy a hü gyermekek, vesse oket bárhová a végzet, mindig visszavágynak az ősi hajlékba; egészen elszakadni, elhülni soh'sem tudnak. Nektek is ragaszkodnotok kell az ősi rögökhöz, melyek fölött dalolt a pacsirta, amikor apáitok szántották. Tudom, a ti szorgalmatok, józan, komoly életetek meg fogja tartani azokat számotokra, de csak ugy, ha munkátokat tudás, okosság támasztja alá. Azért arra kell törekednetek, hogy ismereteitek minél magasabb fokra emelkedjenek. Meg kell becsülnötök azokat, akik a ti értelmi, lelki vezetőitek: derék papjaitokat és tanitóitokat. Értékelnetek kell azokat a helyeket, ahol lelketek nemesedik, eszetek csiszolódik, lényetek harmóniája kialakul: az *istenházát* és *iskolát.* Ezekért semmi áldozat nem drága. Istennek hála, olyan két község népéhez szólok, amely mindig tudta értékelni és kellőkép becsülni s ma is tudja, ezt a két helyet, amelynek virágzásától hitünk, tudásunk, egész jövőnk, lelki és testi, szellemi és anyagi jó étünk fog függeni.

A mi összejövetelünk tanuságtétel amellett is, hogy mi együtt akarunk veletek dolgozni, egy szent ügy érdekében. Éreznetek kell, hogy külön-külön gyenge, erőtlen az egyén s csak egyetértés, vállvetett munka képes nagyokat alkotni. Itt megint örömmel kell megállapitanunk, hogy az együttmunkálás gondolata, a szövetkezeti eszme köztetek reálizálva immár évek óta szépen gyümölcsözik a ti javatokra. Ti szerencsések vagytok, mert ezen a téren is olyan lelkes, önzetlen és képzett vezetőkkel dicsekesztek, akikre büszkén tekinthetne bármely falu népe s akik iránt hálátlannak lenni bün számba menne. De arra figyelmeztetlek, hogy az utánpótlásról is gondoskodnotok kell. Azon kell lennetek, hogy a ti falusi iskoláitokból kikerülő ifjak tehetségesebbjei felsőbb iskolákban tanulva nektek,

a népnek, majd egykor önzetlen, tanult vezetői legyenek. Higyjétek el, hogy az az áldozat, amelyet ilyen célra hozunk, bőven visszatérül kamataiban. Nem szabad soha csak önmagunkért élni. Ha csupa önző emberek élnének a földön, a közületek tönkremennének, a kultura sivár képet mutatna, a haladás ólomlábakon bicegne. A közjó az egyének javára is szolgál s csak az értelmetlen és tudatlan akarja annak virágzását meggátolni. A német népet gazdaságilag erőssé főleg a szövetkezeti alapon történt megszervezés tette. Mi e tekintetben még messze vagyunk mögöttük, de, Istennek hála, a kezdeten már mi is tul vagyunk s remélhetőleg ezután egyre erősödni fogunk.

Egy héttel ezelőtt egy lélekemelő, minden magyar szivet büszkeséggel eltöltő ünnepségen voltam szerencsés résztvenni. A romániai magyar dalosszövetség tartotta akkor országos versenyét Segesváron. Voltak ott kiválóan képzett városi dalárdák a versenyzők között egyenruhásan, angolos sportsapkákkal, de engem mégis valamennyi közt a szentgericei unitárius székely vegyeskar hatott meg legjobban. Nem azért, mintha unitárius elfogultság szólana belőlem, hanem mert tudásuk mellett magukkal hozták, férfiak és nők, az ősi székely viseletet s ezzel bemutatták lelküknek legszebb vonását: a törhetetlen ragaszkodást fajiságukhoz, megbecsülését apáiknak és anyáiknak, akik egykor szintén ilyen öltözetben hoztak becsületet, arattak dicsőséget a magyar név számára.

Székely testvéreim! Legyetek ti is hű ápolói a székely-magyar ősi szokásoknak, ragaszkodjatok apáitok és anyáitok egyszerü és mégis hozzátok legméltóbb viseletéhez, mert amig ezeket féltve őrzitek és megtartjátok, a világ előtt tesztek bizonyságot lelketek erejéről és finomságáról.

Fogadjátok tőlünk, Siménfalva és Szentmiklós szülötteitől, akik közel s távolból visszajöttünk csókolni még egyszer az édes szülőföldet, ölelni szülőt, testvért, rokont és jó barátot, fogadjátok a felujult gyerekkori emlékek melegétől áthatott sziv köszönetét, azért a lelkes fogadtatásért, amelyben minket ma részesittettetek. Legyen Istennek áldása szülőfaluinkon, azoknak derék egyházi és világi vezetőin, hogy viruljanak bennök a nép javát szolgáló intézmények és intézetek! Áldja meg a mi Istenünk az ő nevében végzett minden munkátokat sikerrel, adjon bő áldást határaitokon, hogy sokasodjanak a ti javaitok a templom és iskola, de minden nemes célu intézet támogatására.

Legyen békesség, egyetértés és szeretet köztetek, hogy lehessen boldog a család s a ti kicsiny seregeitekben mindenki a köz javát munkálja. Végül legyen Istennek áldása mindnyájunkon, akik a szeretet és együttérzés szent nevében ma itt egybegyültünk, hogy példát mutassunk, miképen kell leróni a hálát a szülőföld és mindazok iránt, akiknek létünket és emberségünket köszönjük.

Küldjétek gyermekeiteket minél tömegesebben a kereskedelmi és ipari pályákra!

Szegény nyomorultak.

Egy kis viskóban a nyolc tagu család
Éhezve néz áldott fekete kenyér, reád.
A szemük fáradt, tépett a ruhájuk,
Arcuk sápadt, a ránc ült reájuk.
A tél, a hideg tél a vérünkből szivtak ...
Azért lettünk mi ily szegény nyomorultak.

Soványak és gyengék lettünk mindannyian,
Amióta nincsen nekünk olyan dúsan ...
Amióta a férj, a szeretett apa
Munka nélkül, búsan érkezik haza:
— Munka nincs és mindent drágáért adtak,
Azért lettünk mi ily szegény nyomorultak.

Azért megbékülve a kegyetlen sorssal,
A hideg szél nekünk mostan altató dal.
Fejeik lehajtják a hideg párnára,
Aztán, ha van istenünknek még reánk is gondja,
— Holnap lesz majd máskép. — Fehér cipót hoztak,
Nem leszünk mi mindig szegény nyomorultak!

Ifj. Gspann Károly.

Talált kincs.

Mit szólnál hozzá, keresztény testvérem, ha házad valamelyik zugából ismeretlen kincsek tárulnának eléd? Mondjuk, hogy egy gyönyörü kép kerülne eléd, melyet régi nagy mesterek festettek s melyre ha rá nézel, uj, eddig nem ismert szépségek töltik el a lelkedet valami szent lázzal, boldogsággal. A kép maga kincseket ér, talán tiz-huszezer leut is adnának érte hozzáértő kereskedők, de te nem adnád oda semmiért, hiszen az a lelki gyönyör, melyet neked nézése szerez, többet ér minden kincsnél és pénznél!

Egy ilyen kincset szeretnék neked megmutatni, keresztény testvérem és kedves olvasónk! Tudom, hogy ott hever ez a kincs a te házadban is valahol, csak te nem tudsz róla, vagy pedig nem veszed észre a benne rejlő értéket. Ez a kincs a Biblia. Ha megtanulod használni — barátot, segitséget, tanácsadót nyersz benne. Ha megismered szépségeit — napjaid szürkeségét megaranyozó napsugarat nyertél. Ha megismered igazságait — ráléptél arra az utra, mely magasabb régiók felé, boldogságod felé, Isten felé vezet. Kiséród hát figyelemmel lapunk hasábjain e drága könyvről hozott ismertetéseket s megfogod látni, kincset találsz, melyet oda nem adnál a világ minden pénzéért és gazdagságáért sem.

I.

Melyik a Biblia legköltőibb része? Erre nézve az elfogadott vélemény az, hogy a 23-ik zsoltár nemcsak a Bibliának, de az

egész világirodalomnak is legszebb költeménye. Itt idézzük e zsoltárt azok kedvéért, akiknek nem lenne Bibliájuk.

Zsolt. XXIII. 1. „Az Úr az én pásztorom, nem szükölködöm.

2. Füves legelőkön nyugtat engem, és csendes vizekhez terelget engem.

3. Lelkemet megvidámitja, az igazság ösvényein vezet engem az ő nevéért.

4. Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert Te velem vagy; a Te vessződ és botod, azok vigasztalnak engem.

5. Asztalt teritesz nékem az én ellenségeim előtt; elárasztod fejem olajjal; csordultig van a poharam.

6. Bizonyára jóságod és kegyelmed követnek engem életem minden napján s az Úr házában lakozom hosszu ideig.“

NŐK VILÁGA.

Levél Aradról.

Kedves Asszony- és Nőtestvéreim!

A szép és hangulatos Maros partjáról, messzi Arad városából irom e sorokat. Szivem egész melegével, őszinte szeretetével küldöm üdvözletemet. Gondolatban kezet szoritok s lelkem beszélget Veletek! . . .

Tudom, a Ti szubtilisan finom női szivetek átérzi és megérti, mit itt elmesélek.

Tegnap látogatóm volt. Egy már 15—16 éve Erdélyből kiszakadt unitárius asszonyka keresett föl, értesülve az uramtól, — ki őt missziói látogatásban részesité, — hogy én is itt vagyok. Végtelenül jól esett e találkozás. Boldogan szögeztem le azon impresszióimat, hogy unitárius öntudata 15 év alatt mitsem lazult és hogy vágyó örömmel sietett fölhasználni az alkalmat, midőn erdélyi unitárius asszonnyal beszélgethet.

Kellemes, bensőséges pár óra alatt sok mindenről esett szó . . . Beszélgetésünk fonalán meggyőződtem arról, hogy unitárius asszonyaink, ha távol élnek is a közülettől, mégis hüek maradnak hitükhöz, az unitárius elvekhez és szokásokhoz.

Látogatóm igéretet tett arra nézve, hogy belép a D. F. egyleti örökös alapitók közé s igy továbbra is fönntartja velünk a közös lelki kapcsolatot az Unitárius Közlöny utján.

Mikor elváltunk, fájó mosollyal nézett a ködben uszó erdélyi hegyek felé — s engem megölelve, könnyes szemmel sugta: „Olyan jól esett e találkozás, mintha Erdély keze simogatna! . . .“

Édes Asszony- és Nőtestvéreim! Ugy-e megértitek az ő könnyesen vágyó fájdalmát, ugy-e gondolatban Ti is szivetekre ölelitek közülünk kiszakadt, de hozzánk hüséges hittestvérünket?! Ha igen, akkor mutassátok meg néha-néha azzal, hogy az ilyen messze szakadt testvéreinkkel közöljetek egy-két gondolatot a Nők Világában. Higyjétek el, jót cselekesztek velük!

Arad, 1928. aug. 21. **Ürmösi Károlyné.**

A Nők Világa kedves olvasóit bizonyára érdekelni fogja a következő örvendetes hir: Egyik kiváló asszonytársunknak, özv. Kiss Jenőné, szül. Kisgyörgy Berta unitárius felekezeti tanitónőnek, sok-sok szomoru megpróbáltatás után, nagy öröme van. Leányát, Kiss Bertuskát, gyönyörü mennyegző keretében adta hitestársul Lukács Béla ifju jegyzőnek. A jóságos Isten megvigasztalja az özvegyeket és árvákat, kik Ő benne biznak: a borura napfény ragyog... Ragyogjon egy hosszu, szép életen keresztül! **Ü. K.-né.**

A székelyudvarhelyi „Dávid F. Nőszövetség" elnöke a következő felhivást bocsátotta ki az ottani iskolákban tanuló leányoknak vallásunkban való nevelése érdekében: A székelyudvarhelyi „Dávid F. Nőszövetség" s a vele párhuzamosan müködő „Dávid F. Leányegylet" (elnöke Bakócziné Kilyéni Erzsébet tanárnő) a városban levő iskolákban tanuló unitárius leányok vallásos nevelésére kiterjeszteni kivánja figyelmét. Ha a szükség kivánja, unitárius leányaink elhelyezésében is segitő kezet nyujt a szülőknek. Addig is, amig városunkban egyházunk tekintélyének megfelelő „Unitárius Otthon" létesül, már a szeptemberben kezdődő tanévre elhelyezésüket, megfelelő családnál a fizetni szokott dijak mellett, elvállalja. Sziveskedjék alulirottat augusztus hó végéig értesiteni arról, hogy igénybe kivánja-e venni egyletünk közremüködését városunkban tanuló leánya elhelyezésénél? Odorheiu (Székelyudvarhely), 1928. aug. 10. Str. Regele Carol 30. (Orbán Balázs-utca). Hittestvéri üdvözlettel: Ébert Andrásné, a „Dávid F. Nőszövetség" elnöke.

A nagyajtai Nőkszövetsége az Unitárius Leányotthonba berendezendő betegszoba javára a következő adományokat küldötte: Özv. Berecz Lajosnétól 1 drb alsólepedő és 1 drb törülköző, Ferencz Lajosnétól 1 drb alsólepedő és 1 drb törülköző, Moldován Istvánnétól 1 drb alsólepedő, özv. Györke Bélánétól 2 drb párnahuzat és 1 drb törülköző, Taar Gézánétól 1 drb párnahuzat és 2 drb törülközo, özv. Simon Ferencnétől 1 drb párnahuzat, id. Incze Dénesnétől 1 drb törülköző és 1 drb párnahuzat, Gazdag Miklósné, Egri Andrásné, Péterfi Dénesné, Péterfi Istvánné, Bartha Lajosné, özv. Gyulai Ferencné és özv. Molnár Sándornétól 1—1 drb törülköző, Téglás Józsefnétől 1 drb törülköző és 50 leu, Kovács Dénesnétől 100 leu, Gál Ferencnétől 50 leu, Gyulai Ilonától 50 leu.

☞ ***Alapitói dij 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny" ingyen jár!***

Külföld.

Palesztinában.

Julius havában két hetet Palesztinában töltöttem. Fölkerestem a boldog emlékezetű helyeket. A gyönyörű városka, *Názáreth*, ott fekszik a hegy oldalán az Izrael völgye tölött. Annyi ott a templom (de nem a Jézus korából!), hogy csupa csoda. Az oroszok, olaszok, franciák s mindenféle nemzetségek egymással versenyeztek az építésükben. Sétáltam a *Galileai tenger* partján. A kis halász város, *Tiberiás*, olyan közel huzódott a vizhez, hogy attól féltem, beleesik. De hiszen nem is ártott volna egy kis fürdés abban a gyönyörü, kék vizü tóban! Azután *Szamarián* keresztül leautóztam *Jeruzsálembe*. Szerettem volna azt az utat követni, amelyet Jézus — de az ő idejében görbén járt az emberek esze s az egyenes útat, ami Szamarián keresztül vezetett volna, senki sem követte. Inkább letértek nagy kerülővel a *Jordán* folyó mellé — ne adj' Isten, hogy a Szamariabeliek földjének még a pora is rájuk szálljon.

Jeruzsálemben annyi volt a látnivaló, hogy azt csak napokkal lehetett mérni. A *Szent Sir* templomához elzarándokoltam, ámbár tudtam, hogy az orosz barátok tévednek; ott bizony a Jézus meggyötört teste nem nyugszik. A templom a város falain belül fekszik, már pedig a zsidók csak a városon kivül temetkeztek. Meglátogattam tehát a *Szikla sirt* is, amely komoly tudósok felfogása szerint az arimátiai József által fölajánlott sir volt — s mellette ott láttam a *Koponyák Hegyét*. Aztán a városban elkisértem Jézust az ő kálváriájának az utján. Az *Olajfák hegyéről* lejöve a *Gecsemáné* kertbe tértem be; milyen szép orosz templomocska disziti most a helyet. Majd be a városba. Ott táblák jelölik a *stációkat*, ahol az itélet Jézus fejére kimondatott, ahol Veronika a kendőjével törölte le a Jézus fáradtságtól izzadó arcát (az ő keresztje nehezebb volt, mint a miénk!) s ahol végre Cirénei Simon áttette azt az ő vállára. *Bethlehem* volt az utolsó a szent emlékezetü helyek között, amelyeket meglátogattam.

Kerestem Jézust. De a nagy sürgés-forgásban, zür-zavarban sehol sem találtam őt. Názárethben az autósokkal kellett veszekednem, akik kiüritették volna a sovány pénztárcámat, ha engedem. A Galileai tó partján fagylalt-árusok kinálgatták a jó hideget. Jeruzsálemben meg az ujkori nagy zsidó telepedés lármája harsog tul mindent. Bizony, feleim, a Jézust keresőknek ma nehéz soruk van. De egyben könnyü is. Mert a tanulságot ugy is le lehet vonni, hogy akkor hát az embernek nem kell Palesztinába fáradnia, ha Jézust föl akarja lelni. Itt vagy ott, mindegy. Mert hát a szivek legmélyére kell lehatolni.

*

Názárethtől pár kilóméterre, az Izrael Völgyében van egy kis zsidó telep. Ugy hivják, hogy Kvar Gedeon—*Gideonfalva*. De a

lakósai nem a régi zsidók utódai. Zsidóország régi lakósságát ezerkilencszáz esztendővel ezelőtt kardélre hányta a római. Akkor Jeruzsálemet is elpusztitották; a megmaradt zsidók földönfutókká lettek. Később az *arabok*, a zsidókkal rokon nép, lepték el a földet. Az arabok mohamedánok voltak. A Salamon temploma helyére mecsetet épitettek. Az most is ott áll. De a régi zsidóknak se hirük, se hamvuk.

Gideonfalván *Európából visszavándorolt* zsidók laknak. A mozgalom mintegy 40—50 esztendővel ezelőtt kezdődött és az volt a célja, hogy a zsidók egy részét visszatelepitse a régi hazájukba. Hiszen hát volt is abban valami. Széles e világon mindenütt élnek zsidók, de sehol sem érzik magukat egészen otthon. Beszélhetnek ők németül, oroszul vagy magyarul; mindegy az; ő nekik azért csak hamar kijár a lecke: zsidók vagytok és nem németek, nem magyarok.

Igy hát innen is, onnan is megindultak a zsidók a régi hazájuk felé. Ma már azoknak a száma, akik Palesztinában letelepedtek, meghaladja a százötvenezeret. Azok egy része falvakon él és *a földet müveli*. Megértettétek-e atyámfiai? Most Palesztinában ezer és ezer zsidó ember szánt, vet és arat. A két kezével. Teheneket tart és fej. A kertjében gyomlál.

Gideonfalván mind Erdélyből jött magyar zsidók laknak. Nem is igen hallottam ott egyebet, mint magyar szót s magyar dalt. Csak a gyermekek tudnak héberül. Öröm volt nekem ott lenni. Öt esztendeig egyebet sem hallottam, mint angolt meg japánit s hindut. Most végre kibeszélhettem magamat az anyanyelvemen.

— Hogy megy a soruk, bánják-e hogy eljöttek, milyen érzéssel gondolnak vissza reánk? — kérdeztem őket alig hagyva időt a válaszadásra.

— Bizony nehéz sor itt az élet. Földmüveléshez soha se szoktunk; itt pedig előbb uj földeket kellett törnünk. Mocsarakat, melyekből halálos betegségek leptek el, le kellett csapolnunk. Házakat kellett épitenünk. S bő esők hijján a föld nem igen eresztett. De azért nem bántuk meg, hogy kijöttünk. Itt *szabadok* vagyunk és *embereknek* érezhetjük magunkat. Van valami, ami ennél több kincset érne?

— Nincs, nincs, válaszoltam hevesen. De ha a zsidók elnyomottaknak érezték magukat Európában: *mi is*. Mert hisz kié ma a hatalom és a dicsőség? Akinek pénze van. És honnan ered a pénz? Vajjon a pénz leginkább nem a zsidó kereskedők, gyárosok és bankárok kezében fiadzik? — És ugy állottam ott egy pillanatig mintha elfelejtettem volna, hogy azonközben mi az egymás kezét szorongattuk . . .

Miért, miért is van az, hogy annyian tekintik gyülölettel a zsidóságot? Megérdemlik? Vagy ártatlanul szenvednek? Nem a körülmények a hibásak?

Ha baj van valahol, lehetne azt orvosolni? Ki lehetne irtani a

Felhivás az Unitárius Közlöny olvasóihoz.

Lupényi egyházközségünkben, a déli Kárpátok bércei közt, Imaházat épitünk az egy igaz Isten tiszteletére, hitünk védelmére, a szabadelvü kereszténység erősitésére. Szép, modern uj épületünk, mely egyben kultur-ház is, hajléka lészen kulturánknak, melegágya egyháztársadalmi életünk elmélyitésének. Egyleti helyiségünkben otthont talál Székely népünk ifjusága, fiaink, leányaink, férfiak és nők, ifjak és öregek, kik elszakadtak a messzi családi tüzhely mellől és a „fekete gyémántok" földjére sodortattak mindennapi kenyerük megkeresésére.

Falaik közt számos változatban találkozik a fájón szomoru kisebbségi sors és itt támaszt, erőt és segedelmet nyer az otthonról elszakadt nehéz küzdelmei, sulyos megpróbáltatásai közepette.

Unitárius Sionunk erőssége ez a hajlék, melyet sulyos, nagy gonddal, hősies önfeláldozással, nehéz küzdelemmel épitnek hiveink egyházunk e nagyfontosságu végvárán. Egyetemes Unitárius Egyházunknak és mindnyájunknak érdeke, hogy annyi azonos ember-sors találkozó helyén, a nehéz munkateljesitmény árán való jobb jövő termelés talaján, a kárpáti bércek közt felépüljön a Sorsengesztelés és lelki ujjáteremtődés csarnoka. Az Urnak háza és az azzal egybeépitett egyleti helyiség mindnyájunké, kik a jelenben itt, a „fekete gyémántok" földjén élünk és akiket az elkövetkező évtizedek és századok vezérelnek majd ide.

Az épület már javában emelkedik és befejezéséhez közeledik. Isten segitségével még az ősz folyamán megtörténik felavatása is, hogy szent hivatása teljesitésének átadathassék. Ennek lehetővé tétele érdekében azonban hozzátok fordulunk, testvéreink, kik a Küküllő, Maros, Szamos, Olt, Homoród, Nyikó, Gagy vize, stb. mentében, távoli egyházközségeinkben éltek. Hozzátok emeljük fel kérő szavunk, hogy nehéz vállalkozásunk sikeres befejezése lehetővé tétele érdekében anyagi erőitekhez mérten siessetek segitségünkre. Fiaitoknak, leányaitoknak, ide került véreiteknek terhén könnyitetek és a jövendő számára magatoknak teremtetek otthont, ha az épités munkájából kiveszitek részeteket.

Egyházközségünk nevében szeretettel kérjük egyházközségeinket, intézményeinket, egyesületeinket és a Közlöny olvasóit, hogy adományaikkal segitségünkre lenni sziveskedjenek. Az adakozók nevét Arany-könyvünkben örökitjük meg és emlékük bizonyára mindörökre áldott lészen azoknak, kik a jelenben egy jobb jövő előkészitésén önfeláldozással fáradoznak.

Minden adományt köszönettel fogad és „Unitárius Lelkészi Hivatal, Lupeni—Lupény (Jud. Hunedoară)" cimre kér

a lupényi unitárius egyházközség nevében

őszinte tisztelettel:

Lupény, 1928 augusztus hó.

Lőrinczy Dénes s. k.,
unitárius lelkész.

Suka Sándor s. k.,
egyházközségi gondnok.

gyülölet magvát? S ha hibásak vagyunk mindnyájan, zsidók is, magyarok is: lehetne-e közösen megbánni s jóvá tenni a hibáinkat?

Ott, akkor, Gideonfalván ugy éreztem, hogy *lehet*. De csak akkor, ha kettőt mindnyájan elhatározunk. Először is azt, hogy *megértők* leszünk. Hogy nem csak a magunk, de a másik fél igazát is fontolóra vesszük — magyarok is, zsidók is. Másodszor pedig azt, hogy *dolgozni* fogunk. Kivetjük még a gondolatát is annak, hogy a mások termelő munkájából mi huzzuk a hasznot — zsidók is, magyarok is. Akkor az a kézszoritás ott Gideonfalván, ami alig akart véget érni, az uj, emberibb összefogásnak válnatik a szimbolumává.

Balázs Ferenc.

Egyleti élet és munkásság.

Felhivás. Felhivjuk összes Dávid Ferenc Egyleteinket, egyházközségit ugy, mint egyházkörit, hogy tisztviselőinek neveit küldje be az 1929. évi Unitárius Naptárban való leközlés végett Szent-Iványi Sándor titkár cimére, Cluj, Unitárius Kollegium. Kérjük külön az egyleti, nőegyleti és ifjusági egyleti névsorokat legkésőbb szeptember 20-ig küldeni be.

Ügyv. alelnök.

A segesvári dalosünnepen örömmel láttuk két unitárius dalárdának sikerült szereplését. A tordai D. F. vegyeskar a második csoport első diját hozta el, mely szép eredmény Erdős Mihály énekvezérünk munkásságát dicséri. A szentgelicei unitárius dalárda harmadik dijat hozott, ami a nagy versenyben szintén dicséretre méltó. Ez a dalárda megmutatta, hogy falusi dalárda is érhet el sikereket komoly munka után. Ajtai József énekvezér és a dalárdát alapitó Keresztesi Dénes lelkész büszkék lehetnek munkájukra.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Felhivás gondnok, lelkész és tanitó atyánkfiaihoz. Tisztelettel kérem mindazokat, akiknek krónikás könyvemet, az Erdélyi Szemlét megküldöttem, hogy azt továbbra is megtartva, annak előfizetési diját, 100 leu egy félévre, 200 leu egész évre, cimemre beküldeni sziveskedjenek. Hitrokoni bizalommal S. Nagy László szerkesztő, Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 37.

Hymen. Gál Ágnes, dr. Gál Kelemen tb. igazgató, kolozsdobokaköri f. ü. gondnok bájos leánya és Szilágyi László kolozsvári bankhivatalnok aug. hó 11-én házasságot kötöttek. Az ifju párt egyházi áldásban részesitette Csifó Salamon theologiai tanár. Istennek áldása legyen az ifju párral.

Huszéves találkozó. Tisztelettel közlöm az érdekeltekkel, hogy azoknak, akik 1908-ban érettségiztek a kolozsvári unitárius kollégiumban, az idei őszi főtanács (körülbelül október közepe után)

alkalmával 20 éves találkozójuk lesz. Minden életbenlévőre számitunk. Később többet. *Dr. Kiss Elek.*

Püspök urunk eskütétele. Dr. Boros György püspök ur Bukarestben, a régens tanács kezeibe letette a hüségesküt julius hó 26-án. Dr. Borbély István, koll. igazgató, felszentelt lelkész a papság nevében és Dr. Abrudbányai Ede, kolozsdobokakörí f. ü. gondnok a világiak nevében asszisztáltak az eskütételnél. Most már hivatalosan is megerősitett püspökünket a Főtanács fogja hivatalába ünnepélyesen beiktatni.

Felhivás. Felhivom Theol. Akadémiánk összes, uj ugy, mint régi hallgatóit, hogy az 1928—29. tanévre hozzanak magukkal ágynemüt, beleértve a szalmazsákot is! Kérem lelkész afiait, hogy fenti felhivást sziveskedjenek valahogyan az egyházközségükhöz tartozó theologus ifjak tudomására hozni. *Dr. Kiss Elek,* dékán.

Templomszentelés Petrozsényben. Ahoz a sok nemes törekvéshez, amit a petrozsényi unitárius templom felépitésére forditottak sokat áldozó, nemes lelkü hiveink, élükön Weress Béla lelkész és kedves neje, az igazi papné vezetése mellett, méltó volt julius 29-én az uj templom felszentelése. Sokfelőlről összesereglett nagy gyülekezet előtt szentelte fel főt. Boros György püspök ur az uj gótikus stilü — ahogy ő mondta — bájos templomot.

Hiveink örömkönnyek közt hallgatták végig Lőrinczy Dénes esperes imáját, a főtisztelendő ur megkapó beszédét, Ádámossy Gábor ágendáját, Árkossi Tamás keresztelési beszédét, az üdvözleteket, szavalatokat s a papné által elsőranguan vezetett karénekeket.

Ott volt Gálfi Lőrinc teol. tanár, aki előadást is tartott, dr. Kiss Elek dékán, Kovács Kálmán titkár s a köri lelkészek, belső emberek stb. afiai nagyszámmal. A főt. püspökné őméltósága s dr. Hintzné nagyságos asszony is résztvettek a nagyszabásu ünnepségen. Püspöki vizsgálat is tartatott s müsoros, kedves előadásokkal is szolgáltak az egyházközség fáradhatatlan vezetői. A fogadtatás meleg, testvéries, unitárius volt.

Házszentelés Medeséren. Augusztus 19-én kb. 5—600 ember jelenlétében tartatott meg dr. Kiss Elek dékán erdei villájának a felszentelése Medeséren. Három városból és tizenhét faluból gyült össze e nagytömegü embersokaság s templomozás és ebéd után napnyugtáig szép népies tánc volt a jelenvoltak nagy részvétele mellett. E villában — értesülésünk szerint — nyáron ingyen lakást kapnak amaz unitárius tisztviselőink s általában hiveink, akik szeretik a magányt, csendességet s szükségük van pár heti üdülésre.

Főtanácsunk ezévi gyülését október hó 21. és következő napjain tartja meg. A főtanács ünnepélyességét emelni fogja, hogy a hüségesküt letett uj püspökünket egyházilag ez a főtanács fogja beiktatni. A nevezetesebb tárgyak között lesznek a főjegyzői állás betöltése és a nyugdijintézeti javaslatok feletti döntés.

Jelen számunk saját fájdalmunkon kivül késett.

Sport.

A nyári hónapok elmultak, közeledik a tél. A szabadtéri sportokat nem igen lenne értelme ismertetni, mert hiszen ami legközelebb van hozzánk, az a kötött szobai sport Ezért hát a szobában játszható asztal-tenniszről, az u. n. „Ping-pong"-ról fogunk pár adatot megadni. Megjegyezni kívánjuk, hogy e játék világhirre tett szert, s ép oly komoly sport, mint akár a tennisz. Az évenként megrendezett világbajnokságokon a magyarok viszik rendesen a pálmát. Maga a játék nem olyan nehéz, hogy bárki is meg ne tanulhatná, s itt Kolozsvárt, például, faluról feljött inasaink is kedvvel üzik e sportot. Nincs miért azt mondani hát, hogy ez a játék nem való falusi ifjuságunknak. Mindenesetre próbáljuk meg bevezetni, hátha sikerül. A játékhoz szükséges mindenekelőtt egy asztal. Rendes méretei: 274.5 cm. hosszu, 152.5 cm. széles, a földtől 77 cm. magas, de ennél kisebb asztal is megfelel a gyakorlásra. Az asztalt pontosan két részre osztjuk, s azon egy 17.5 cm. magas hálót huzunk át, épen mint a tennisznél. Ezt a hálót otthon is el lehet késziteni egy darab vászonból vagy leányaink neccelhetnek is egyet. Szükségesek még ütők, melyek bármily nagyságuak lehetnek, s melyeket fenyőfadeszkából lombfürésszel bárki saját magának kifaraghat. Egyetlen egy dolog van, amit városról kell hozatni, az a kaucsuk-labda, mellyel játszunk. Egy labda ára 12 leu s ha az asztalt nem tesszük tulközel valami falhoz, melyhez a labda keményen nekiütődjék, egy ilyen labda sokáig tart.

A játékosok felállanak az asztal hosszvégén egymással szemben, s az egyik megkezdi a játékot. Mindenki ötször „szervál" egymásután, vagyis a labdát ugy üti át ellenfele térfelére, hogy az először a saját térfelén esik le, s onnan ugrik át a háló érintése nélkül ellenfeléhez. Ha a hálóba vagy az asztalon tul esik le a labda, egy pontot veszit az illető. Ugyanigy, ellenfele visszaüti a labdát, de csak azután, miután saját térfelén már leesett egyszer a labda; mielőtt azonban mégegyszer leesnék, ő visszaüti a labdát, most azonban már ugy, hogy az csak ellenfele asztalán essék le. Ha hálóba vagy az asztalon tul üti a labdát, veszit egy pontot. A játék abból áll, hogy egyik félről a másikra addig ütögetik a labdát, amig a labda vagy a hálóba, vagy az asztalon tulra nem esik, mikor is, aki odaütötte, veszit egy pontot. A játék 21 ilyen veszitett pontból áll. Mindez azonban csak röviden való leirása a játéknak, melyek alapján a gyakorlatozást el lehet kezdeni. Kivánatra a kolozsvári ifjusági egylet 5 leuért és válaszbélyegért szivesen küld teljes szabályzatot és utbaigazitást. A játék korántsem gyerekes, s orvosok véleménye szerint igen testedző. Próbáljuk meg e játékot, mert jövő évi konferenciánk alkalmával e sportból is nyilvános versenyt rendezünk.

Helyreigazitás. Az Unitárius Szószék legujabb számában (1928. 2—3. sz.) leközölt, dr. Varga Béla által irt egyh. beszéd második bekezdésének első sorában „négy" helyett „két" olvasandó, amint az eredeti kéziratban is volt.

Irodalom.

Mit kérdek?

„Édes szomszéd uram, látta-e már a *Mindennapi kenyerünket?*“ „Köszönöm szép kérdését, ettem is“. „No de én nem éppen azt értem, amit szomszéd uram gondol“. „Hát van másféle is?“ „Volna, csak egy keveset hozzá kell látni“. „Hiszen ha csak a volna hátra, nem lesz baj, mert én nagy kenyérevő vagyok . . .“ „Én inkább nagy kenyérre, mintsem az evésre gondolék, ugyanis most olvasgatám tudós Szász Ferenc uram ügyes kis könyvét, melyet ő *Mindennapi kenyerünk*-nek nevezett. No szomszéd uram, elmondhatom, hogy rég az ideje, hogy annyi helyes és okos dolgot nem olvastam“. „Én tisztán elhiszem, ha tiszteletes ur mondja. Talán meg is mutatná, ha átnézek“. „Jöjjön csak, mert most vevém elő ujból, hogy a buzakepét, Isten jóvoltából, betakaritók“. „Ez ugyan csinos kis könyv. Belenézhetek“. „Hogyne, csak tessék édes szomszéd uram“. „*A kenyér készítése*“, azt irja. Ez már az asszony dolga s az én aszszonyom ugyancsak érti“. „Nézze csak jobban meg, mert képek is, meg egyéb is van benne jó bőven“. „Éppen nézem, hogy még a *földmivelést* is megirja. No ezt szeretném megolvasgatni“. „Csak vigye el édes szomszéd s ha megszereti, 30 leuért küld a *Minerva*. Csak szóljon, én megrendelem“.

Jövendő.

Antologia, szerkeszteite Ferencz József. 1928.

Ezt a hat iv terjedelmü könyvecskét az unitárius teológiai akadémia önképzőkörének ifjusága adta ki. A könyv a kolozsvári Corvin könyvnyomda kiállitásában jelent meg igen izléses formában.

Nagyon különböző értékü dolgozatok vannak benne, amint ez már antologiáknál természetes is. Kevésbé természetes azonban, hogy egy ugyanazon szerző tollából is annyira egymástól elütő értékü dolgozat támadjon. Ott van mindjárt a Csongvay Lajos két irása. Az első (Dávid vétke) eléggé szemléletes és hangulatos bibliai kis kép; a második (Bűn és bűnhödés Arany balladáiban), egy középiskolai tanuló magyar irásbeli dolgozatának közepes mértékét is alig üti meg. Vagy a Ferencz József szivreható megemlékezése nagyapjának, a nagy püspöknek, utolsó óráiról, azután elnagyolt, felületes és rendszertelen irása aranyosrákosi Székely Sándorról, amelyben a költő püspöknek egyházi énekeiről egy szót sem olvasunk, holott ma nálunk sokkal inkább ezekben él, semmint elavult kis eposzában.

A füzet jelentékeny része szépirodalom. Nem akarok arról csevegni mostan, vajjon a teológiai önképzőkörben kivánatos-e a szépirodalom tultengése. Elvégre nem igen hiszem, hogy akadna irástudó ember, aki életében legalább egyszer ne kacérkodott volna

a szépirodalom muzsájával. Át kell ezen esnünk mindnyájunknak, akár a gyermeknek a bárányhimlőn. S e tekintetben a gáncsoskodásra annál kevesebb okom van, mert a Filep Andor novellája, a Székely László forditott és eredeti pár verse, meg Kriza János nehány szomoru költeménye nekem igaz gyönyörüséget okozott. Azonban találhatni a könyvben olyan effajta dolgozatokat, amiknek jobb lesz vala kéziratban maradniok.

Leginkább az fájt nekem a kis füzet forgatásakor, hogy egyetlen irásban sem láttam egy alapos, tanulni, kutatni szerető ifju lélek megnyilatkozását. Egyetlen kivétel talán az Ürmössy Gyula rövid cikke, amely kutatás eredménye s a teológiai önképzőkör multjára vet egy futó visszapillantást. Mellesleg jegyzem meg, az elrendezésnél ezt kellett volna vezető cikknek tenni.

Vannak aztán prédikációszerű elmélkedések is a könyvben. A Fikker János ilyen irányu két irása egy elmélyedő lélek biztató szárnybontogatása. A Rostás Dénesé azonban (Önzés és önzetlenség) valami olyan zagyva habarék, amit — legalább előttem — még a két furcsa illusztráció sem tudott érthetővé tenni.

Külön akarok megemlékezni a Török Mihály neve alatt megjelent góbéságról, mivelhogy ez egy kicsit nekem is szakmám. Jó negyed századdal ezelőtt megjelent tarcsafalvi Pálffi Aladárnak egy könyve, mely székely bolondságokat tartalmazott eléggé kiforratlan alakban és tartalomban. Sajnálatomra a könyv nem volt kezemnél s ennélfogva pontos összehasonlitást nem tehettem, de azért igy is, huszonöt esztendő homályán keresztül ugy rémlik nekem, Török barátunk ebből a „forrásból" nem pohárral, hanem csöbörrel meritett. Az efféle forráskezelést kerülni kell.

Mindent összevéve meg lehet állapitani, hogy a 91 oldalra terjedő füzetből alig van 10 olyan oldal, ami megérdemelte a nyomdafestéket. Ebből kifolyólag azzal a megértő jóindulattal, amivel az ifjuság iránt mindenkor viseltettem, legyen szabad azt tanácsolnom az én fiatal teológus barátaimnak, hogy egy netalán második ilyen próbánál több figyelemmel, nagyobb körültekintéssel legyenek. Rostálják meg gondosabban, amit sajtó alá akarnak adni. Mert Reményik Sándor gyönyörü versét: „Vigyázzatok ma jól, mikor beszéltek", nem elég csupán idézni. Azt követni is kell. **Márkos Albert**

Körkérdés: Kérjük olvasóink „olvasó" tagjait, feleljenek az alábbi kérdésekre egy-egy levelező lapon. E kérdések célja az unitárius olvasó közönség érdeklődési irányának megállapitása s egyuttal a nagy többség tájékoztatása jó és hasznos könyvek irányában.

1. Melyik iró melyik könyvével foglalkozott legtöbbet az utolsó hat hónap alatt? (Vers, regény, tudományos vagy vallásos könyv.)

2. Mit tart benne különösen értékesnek?

Az első kérdésnél azt sem ártana odatenni, hogy hol és menynyiért kapható. A második kérdésnél lehetőleg röviden, öt-hat sorban kérem felelni, hogy leközölhető lehessen.

Válaszok a szerkesztő cimére kéretnek.

A názáreti Jézus. E cimen jelenik meg Szent-Iványi Sándor, kolozsvári lelkész, könyve szeptember hó folyamán. A könyv beszédeket és értekezéseket fog magába foglalni, melyek a názáreti ember igazabb, szellemibb, magasabbrendü megismerése mellett törnek lándzsát. A hat ives könyv ára 60 leu. A tiszta haszon a D. F. E. Ifjusági Körei javára fog fordittatni.

Mikor az óra késik.

Szinhely: pazarul berendezett uri ebédlő.

Idő: az ebéd utáni szieszta csendes percei.

Személyek: a férj, aki feketéje mellett ujságot olvas. A fiatal feleség az ablak mellett egy regényben van elmerülve. Az anyós a nagy antik falióra alatt egy hatalmas karszékben ül, előtte kis háromlábu asztal, kártyát rakosgat ki az asztalra; uraknál ezt a szellemes türelmi játékot passziánsznak hivják.

Az anyós a megszokott tipus. Az a tipus tudniillik, amelyiket a szólás-mondás igy határoz meg: „Akkor jó az anyós, mikor porhanyós.“

Hogy a passziánsz sehogyse akar kijönni, bosszankodva ugrik föl az érdemes matróna a székről.

Ebben a percben a sulyos falióra leszakad és nagy csengés-bongás közt a karszékbe puffan.

Általános elképpedés.

Legelőször az anyós tér magához s hálálkodni kezd.

— Milyen szerencse, hogy felálltam! Még agyonütött volna.

Amire a férj savanyu képpel dörmögi:

— Hát nem mondtam ezerszer, hogy ez a vacak óra örökké — *késik?!* (*Márkos Albert anekdotáiból*)

I. sz. talány megfejtése: nagyapó 75 éves volt. Helyesen fejtették meg: Molnos Fábián, Korond, Pap Domokos, Kolozsvár, Kendi család, Székelykeresztur, Ferencz Istvánné, Brassó és Végh Vilma, Székelykocsárd. Közel jártak az igazsághoz, de a sorsolásban részt nem vehetnek: Ifj. Gálna Domokos, Dicsőszentmárton, Nagy László, Jobageni és Nagy Zoltán, Kolozsvár. — Burlitt: A kis lord c. regényét nyerte a sorsolás utján: *Pap Domokos,* Kolozsvár. Szen-Iványi: Még csak egy félév az élet... c. elbeszélését nyerte: *Molnos Fábián,* Korond.

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő cimére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 500 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.

I. évf. Cluj-Kolozsvár, 1928. szeptember 1. szám.

IFJUSÁG

Szerkeszti: SZENT-IVÁNYI SÁNDOR.

Kedves fiatal testvéreink!

A kereszturi kongresszus határozata értelmében, ime, megindítjuk az unitárius ifjuság lapját. Ez a leendő folyóirat ma még csak mint a Közlöny melléklete szerepel, de mint ilyen is teljesen az ifjuság szolgálatában áll, sőt — az ifjuság költségén jelenik meg. Ezt az utóbbi négy szót huzzuk jól alá! *Az ifjuság költségén jelenik meg!* A kongresszuson elhatároztuk, hogy minden ifjusági egylet erejéhez képest hozzájárul e lap kiadási költségeihez. Egyelőre tehát ettől a hozzájárulástól függ lapunknak a sorsa. Ha minden vidéki és városi ifjusági egylet beküldi *pontosan* azt a nehány leut, melyet a tervezet számára majd előir, akkor lapunk jövője biztositva lesz. Ha azonban megkésve, elhanyagolva vagy sehogysem fog egy-egy egylet e lap segitségére sietni: akkor ez a lap is meg fog bukni, mert anyagiak nélkül semmiféle lelkesedés sem tudja a nyomás árát kifizetni. Pedig e lapra szükség van, amint azt a kongresszus bölcsen és egyhanguan leszögezte. E lap bukása vagy diadala egyuttal az ifjuság megmozdulásának, élni akarásának, felbuzdulása, erkölcsi ereje hatékonyságának is próbája leszen. Élni akarunk-e, fiuk, vagy pedig csak nagy szavakban, nyilvános gyüléseken szónokolni? Áldást adó, drága melegséget akarunk-e terjeszteni lelkünk tüzével, vagy pedig csak hirtelen fellobbanó, de hirtelen el is aluvó szalmaláng vagyunk, melynek sem melege, sem értéke nincsen?

Én bizom abban, hogy e lap élni fog s vele együtt az ifjuság. Legyen Istennek áldása és segitsége mindkettőn.

Kolozsvár, 1928. aug. 30. **Szent-Iványi Sándor.**

Az Ifjuság, mint az Unitárius Közlöny önálló rovata, egyelőre évenként négyszer, négy oldal terjedelemben jelenik meg. Hogy a nyomdai költségeket kifizethessük, minden ifjusági egyletnek hozzá kel járulnia bizonyos összeggel. Kérjük tehát minden városi és vidéki egyletünket, küldje be az alábbi tervezet szerint ráeső összeget *lehetőleg azonnal* az Unitárius Közlöny szerkesztőségének. Minden 20-nál több taggal biró egylet fizet 50 (ötven) leut egy évre, 30-nál több taggal birók 75 (hetvenöt), 50-nél több taguak 100 (egyszáz), 100-nál több 125 (egyszázhuszonöt)z és 150-nél több taggal biró egyesületek 150 (egyszázötven) leut fietnek egy évre. Ismé-

telten is kérjük az összes egyesületeket, hogy a fenti tervezet szerint rájuk eső összeget azonnal küldjék be. Ha minden egyesület beküldi a ráeső összeget, akkor esetleg évenként hatszor fogjuk tudni e mellékletet megjelentetni.

Beszámoló.

A nyár folyamán tartott első unitárius ifjusági konferencia nagy, meleg siker jegyében zajlott le. Sikerünk nemcsak külsőleges volt, nemcsak a meleg fogadtatást, a jó időtöltést s a résztvevők nagy számát könyvelhetjük el eredmény gyanánt. Nagy volt a belső sikerünk is: megismertük egymást, voltak ott együttlétünk alatt s immár vannak közös gondolataink és érzéseink, ott kezet fogtunk egymással testi értelemben s e testvéri ölelkezés megmaradt bensőnkben, mint egy erős, örökké élő lelki kézfogás, elszakithatatlan kapocs. Előretörő nagy és nemes gondolatok foglalták el lelkünket s acélozták meg akaratunkat. Megláttuk az utat, melyen haladnunk kell s akarunk tenni, dolgozni fajunk és egyházunk fennmaradása és jövője érdekében. Ez a belső siker teszi *eseménnyé* az első unitárius ifjusági konferenciát.

A 10-én délelőtti ünnepélyes templomi megnyitó után az Unit. Koll. tornatermébe mentünk át, hol a konferencia elnökévé Szent-Iványi Sándor kolozsvári lelkészt választottuk meg. Ezután az elnök felkérte a közönséget, különösen kihangsulyozva az ifjuságot, hogy az elkövetkezendő felolvasások mindegyike után minél többen mondják el észrevételeiket, a tárgyhoz tartozó gondolataikat. Fölhivása nem maradt eredménytelen, mert — mint a konferencia jegyzőkönyvéből látható — mindig igen szép számmal voltak hozzászólók, kik az illető tárgyaknak az ifjuságot közelről érintő részét igyekeztek megvilágitani, kimélyiteni és praktikus — gyakorlati — szempontokból boncolgatni.

10-én délután megtartotta előadását Vári Albert tanár ur. Előadása nyomán a hallgatóságban támadt gondolatok és reflekziók összegzéseképen a konferencia a következő határozatot hozta: „Tradicióinkat szentnek tartjuk, a mai kor tulzó és tul modern elveit nem fogadjuk el, de a jelen helyes és életképes uj eszméi elől nem zárkozunk el, hanem igyekszünk azokat a kellő mértékben magunkévá tenni és az életben meg is valósitani".

Ezután Dr. Kiss Elek dékán ur tartotta meg előadását. Az előadás lelkesült hangjának hatása alatt elhatározza az ifjuság, hogy a cselekvés terére fog lépni az egyházi belmisszió keretében, hogy egyháza minél intenzivebb és eredményesebb munkáját elősegitse.

Julius 11-én d. e. 10-kor a reggeli istentisztelet után Gálfalvi Sámuel igazgató ur felolvasást tartott: „A falusi és a városi ifjuság kapcsolatai" cimen. A fölolvasó az ifjuságot lényegében érintő sulyos problémákat vetett fel, melyeknek gyakorlati részét különös gonddal

boncolgatták a hozzászólók. Mint tennivalókat és tanulságokat a következőket szegezte le a konferencia:

1. A mai nehéz időkben, mikor a mostoha körülmények nyomása alatt egyházunk szinte fennmaradásában van veszélyeztetve, a jövendő biztositása érdekében szükségesnek látja a konferencia az ifjuság, tehát az egyház jövendő fenntartói közötti olyan szervezkedést és kapcsolatok létesitését s állandósitását, melyek ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben biztositani fogják annak fönnmaradását.

2. Ennek a kapcsolatnak a megerősitésére haladéktalanul megalakitandó minden egyházközségben a D. F. E. I. K. Ezeknek azonnali megalakitására kérje a konferencia az egyházi főhatóság közbenjárását. Azokban az egyházközségekben, ahol a falu unitárius ifjusága a községbeli más felekezetü ifjusággal együtt van megszervezve, nem okvetetlen kötelezői a D. F. E. I. K. külön megalakitása, de ea lelkésznek ügyelnie kell fjusága unitárius szellemben való nev ésére és a D. F. E. I. K.-hez való tartozás érzetének ébrentartására. Az összes D. F. E. I. körök együttmüködésének lehetővé tételéért megbizza a konferencia a kolozsvári ifjusági egyletet, hogy még egy esztendeig vezesse az unitárius ifjuság ügyeit. Egyben kötelezi arra, hogy addig kidolgozzon egy konkrét alapszabálytervezetet, melyhez inditvánnyal minden tag hozzájárulhat szeptember hó 30-ig. A beküldött inditványokat figyelembe véve kell a kolozsvári egylet elnökségének elkészitenie a szabályzatot okt. hó 30-ig, melyet minden egyházkör legalább egy egyházközségének megküld hozzászólás végett.

3. Az ifjuság elhatározza, hogy az unitárius ifjusági mozgalom ébrentartására kiad egy unitárius ifjusági lapot. Addig is, mig megerősödne anyagilag, az Unit. Közl. mellékleteként fog évente négyszer megjelenni 4 oldal terjedelemben. Ennek előállitási költségeihez mindegyik D. F. E. I. K. legkevesebb évi 100 leuval járul hozzá.

4. A közösség tudatának megerősitésére, az együvétartozás ébrentartására elhatározza a konferencia a D. F. E. I. K. tagjaira nézve egy közös jelvény viselésének kötelezővé tételét és megbizza a kolozsvári egyletet, hogy kérje meg Tóth István rajztanár festőművészt a jelvény elkészitésére.

5. A jövő évi konferencia tárgyköre egységes téma legyen, mely több oldalról legyen megvilágitva az előadók részéről. Az előadók közt feltétlenül képviselve legyenek az ifjak is.

A részletes müsor legalább egy hónappal a konferencia megtartása előtt legyen közölve az Unit. Közl. utján.

12 órakor Dr. Sulyok István olvasott fel „A kisebbségi ifjuság helyzete az egyetemeken" cimen, mely után az ifjuság a következő határozatokat hozza:

1. A konferencia felhivja az egyházi főhatóság figyelmét a magyar egyetemi hallgatóság nehéz állapotára és messzemenő támogatását kéri ennek részére.

2. Az előadás statisztikai adatait lehetőséghez képest a falu

elé tárja, hogy az megismerve e nehéz sorsot, önként siessen tanulási lehetőségük megkönnyitésére.

Julius 12-én d. e. 11 órakor Dr. Gál Kelemen t. b. igazgató ur előadást tart „A mai ifjuság önnevelése“ cimen, melynek tanulságát az ifjuság a következő határozatban szögezi le: Az ifjuság az öntudatos önnevelésre nagy sulyt helyez, mert ennek jelentős szerepe van egy emelkedettebb világnézet kialakitásánál. Ezért a konferencia elhatározza, hogy ha az anyagiak erre módot nyujtanak, az egyházi főhatósággal egyetértve, olyan könyvsorozatot fog kiadni, mely az ifjuság céltudatos önnevelését előmozditja.

Ezekután elnök pár szóval üdvözli Mr. W. J. Dumble urat, aki az angliai unitárius ifjuság képviseletében jelent meg közöttünk. Mr. Dumble meleg szavakban válaszolt, kifejezvén örömét afölött, hogy megjelenhetett és résztvehetett az első erdélyi unitárius ifjusági konferencián. Lelkesen üdvözli az ifjuság eme nemes és nagyratörő megmozdulását és pár szóval ecseteli az angliai ifjuság hasonló törekvéseit és sikereit. A meleg hangu beszédet a közönség lelkes tapssal honorálta.

Aznap délután Dr. Varga Béla tanár ur „Uj világnézet felé“ cimen tartott felolvasása után elhatározza az ifjuság, hogy foglalkozni fog a mai korszellem általános problémáival, de a tiszta keresztény aktivizmusnak fog szolgálatában állani, melynek vallásos alapja a jézusi eszmény szerinti testvériség.

A következő két előadás olyan modern és aktuális témákat érintett, melyek végső elintézést természetüknél fogva nem nyerhettek. Egyik Dr. Borbély István kolozsvári kollégiumi igazgató ur előadása volt: „Protestánsok-e az unitáriusok“ cimen. Másik Ütő Lajos, kereszturi tiszteletes uré volt: „Az ifjuság és a szocializmus“. Mindkét előadás igen nagy készültségü, tartalmas előadás volt, melyekkel valószinüleg még sokszor foglalkozni fogunk. A szombaton délután megtartott szervezkedési gyülés nagyban hozzájárult az ifjuság egymásközötti összetartásának fokozására. Jövő évi konferenciánkat még nem tudjuk, hol fogjuk megtartani. Dicsőszentmárton, honnan Gvidó Béla esperes ur üdvözlő levelet és 200 leut is küldött a konferenciának és Árkos szivesen meghivták az ifjuságot. Bárhol legyen is azonban, tudjuk, sikerülni fog, mert a már meggyujtott láng lobogva ég mindannyiunk lelkében. Ifj. Ü. K.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (v. Jókai-utca) 17. sz.